

ISON päihdetyön kehittämistyöryhmän kokous
Varkaudesa 22.11.2005
Jyrki Koskela
Kokouksen avauspuheenvuoro

Syksyn ISON päihdetyön tulevaisuusseminaarissa Kuopion Valkeisella käytiin kokouksen avauksen yhteydessä hauskan oloinen, vakava keskustelu. Sen avasi ISON johtaja Tarja Kauppila kysymällä onko olemassa vielä hyvinvointivaltion sosiaalipolitiikkaa. Kommenteissa jatkettiin, onko olemassa tänä päivänä alkoholipolitiikkaa ja edelleen onko olemassa edes politiikkaa. Kiperiä kysymyksiä liittyen päihdeongelmaisen asemaan ja palveluihin tässä nykyisyydessä ja tulevaisuuden yhteiskunnassa.

Tämän kokouksen avauksen yhteydessä voisi kysyä, onko olemassa ISON päihdetyössä todellista kumppanuuteen perustuvaa verkostoyhteistyötä, onko olemassa itäsuomalaista päihdetyön kehittämis-yhteistyötä, tutkimusta ja koulutusta. Mikä on tehtävämme ja strategiamme ISON päihdetyön kehittämistyöryhmänä tulevaisuudessa ?

Viime aikojen päihdekeskustelussa on ollut esillä uusimmat tilastotiedot, jotka kertovat meille kokemuksen kautta tutun tiedon, alkoholikuolemat ovat lisääntyneet ja ovat miesten kohdalla toiseksi yleisin kuolinsyy sydän- ja verisuonitautien jälkeen 1300 alkoholikuolemaa vuodessa ja naisten kohdalla rintasyövän jälkeen myös toiseksi yleisin kuolinsyy 400 alkoholikuolemaa vuodessa.

Viime lauantaina muistettiin eri puolilla Suomea itsemurhan uhreja. Varsinkin naisten itsemurhat ovat tilastojen valossa kasvussa. Kuinka paljon sillä on yhteyttä naisten lisääntyneeseen alkoholin käyttöön ja sen myötä sosiaaliseen syrjäytymiseen.

Kys:n tilastot havahduttivat alkusyksystä, kun otsikoitiin alkoholi vie teholle. Neljännes Kys:n toteutetuista tehohoidoista oli alkoholiehtoisia, alkoholin aiheuttamia hoitoja, kulut näistä miljoona euroa vuodessa.

Päihdeongelmat vakavine seurauksineen kasvavat ja lisäävät yhteiskunnan kustannuksia. Samaan aikaan kuntataloudet ovat tiukalla ja tuttua on se, että kun kustannuksia leikataan ovat päihdehuollon määrärahat myös leikkurin kohteena. Itä-Suomessa näyttää linja olevan keskimäärin n. 10 % leikkaukset päihdehuollon määrärahoihin. Se tarkoittaa nykyisten toimintojen merkittävää supistamista ja priorisointipaineita. Vaarana on, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevien päihdeongelmaisten palvelut heikkenevät entisestään.

Päihdehaittojen paheneminen on merkittävä kansanterveydellinen uhkatekijä. Kunnat tarvitsivat lisätukea, joka on kohdistettu päihdehaittojen ehkäisyyn ja haittojen korjaamiseen. Tässä yhteiskunnassa tarvitaan eri tahojen, valtiovallan, ministeriöiden, kuntien, järjestöjen ja muiden alan toimijoiden yli sektorit ylittävän yhteistyön tehostamista päihde-ehtoisen syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Tässä on tehtävää ISON päihdetyölle. Onko meidän pyrittävä olemaan entistä enemmän, voimakkaammin paitsi yhteistyöverkosto, myös päihdeongelmaisen asian puolestapuhuja, asianajaja ja kannanottaja, asennevaikuttaja joka on esillä näkyvämmiin. Onko meidän tulevaisuudessa koottava järjestelmällisesti ”kovaa asiatietoa” ja julkistettava se, vaikutettava päätöksentekokoneistoon uudella tavalla. Mitä on konkreettinen toimintamme syrjäytymisen ehkäisyssä, köyhyyden ja huono-osaisuuden vastaisessa työssä. Tämän kokouksen yksi keskeinen asia on ISON päihdetyön strategiatyön linjaaminen. Mihin suuntaan me kehitämme tämän vaikuttajaverkoston toimintaa, tilanteessa jossa meitä uhkaa palveluiden saatavuuden supistaminen ongelmien vaikeutuessa ja haittojen lisääntyessä.

Tässä kokouksessa olemme viimeistä kertaa koolla katkaisu- ja vieroitushoidon hankkeen ohjausryhmänä. Teija Makkonen on tehnyt ansiokasta selvitystyötä – toiminut verkostojen punojana ja asiantuntijana monenlaisissa strategia – ja kehittämistyöryhmissä, koonnut ihmisiä yhteen tehden näkyväksi päihdeongelmaisen ihmisen tilannetta ja asemaa itäsuomalaisessa palvelujärjestelmässä. Siitä kaikesta suuri kiitos.

Siis lähtökysymys: onko tulevaisuuden Suomessa politiikkaa, sosiaalipolitiikkaa, alkoholipolitiikkaa? Mikä on meidän toimintastrategia ISON päihdetyössä, että Itä-Suomen asukkaille olisi tulevaisuudessakin tarjolla laadukkaita päihdepalveluita?